

Отже, кооперативна періодика займає важливе місце у формуванні джерельної бази наукових пошуків і разом з комплексним вивченням архівних документів та матеріалів надає достатню можливість для повноцінного дослідження історії кооперації Поділля у 1917–1920 роках.

Список використаних джерел

1. Рекрут В. П. Дмитро Маркович в кооперативному та громадсько-політичному житті України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / В. П. Рекрут. – Переяслав-Хмельницький, 2009. – 20 с.
2. Білінський М. Часописи Поділля (в межах УСРР): Історичний нарис з доби 1838–1927 рр. / Микола Білінський та ін. Часописи Поділля: Іст.-бібліогр. зб. з нагоди 150-ліття першої газети на Україні (1776–1926) та 10-ліття існування УСРР – Вінниця, 1927/1928. – 132 с.
3. Экономическая жизнь Подолии, 1917. – № 3–4. – 48 с.
4. Подільська кооперація (Кам'янець-Подільський). – Перша книжка. Видає Подільський кредитний союз «Союзбанк» і Кам'янецька кооперативна «Рада Трьох»: «Господарсоюз», «Споживсоюз» і філія «Союзбанку». – Друкарня Українського університету, 1920. – 64 с.

НАУКОВО-ДОВІДНИКОВИЙ КОМПОНЕНТ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОБОТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЧЕРКАСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬОГО (2004–2011 рр.)

О. З. Силка, к. і. н., доцент

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

Л. І. Синявська, д. і. н., доцент

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

З набуттям у 2003 р. статусу «наукової» бібліотека Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (далі – НБ ЧНУ) розпочала планомірну діяльність з організації та проведення наукової роботи. Остання сприяє науково-дослідній діяльності навчального закладу, модернізації та підвищення суспільного статусу як самої бібліотеки, так і бібліотечної професії. Науково-

довідниковий компонент є важливою і невід'ємною складовою інформаційної діяльності наукової роботи НБ ЧНУ, яка спрямована на вивчення і розкриття її фондів, підготовку і публікацію бібліографічних та біобібліографічних показників, методичних рекомендацій, статей фахового напрямку тощо. Видавнича діяльність є важливим та закономірним продовженням науково-інформаційної роботи. Вона націлена на задоволення інформаційних потреб читачів і на допомогу роботі НБ ЧНУ, надає їй такі необхідні елементи, як системність, комплексність, цілісність.

Першим науково-довідниковим виданням НБ ЧНУ вже у новому статусі став біобібліографічний показник, підготовлений до 200-річчя від дня народження М. О. Максимовича, який було представлено на Перших Всеукраїнських Максимовичівських читаннях. Початком активної наукової діяльності працівників бібліотеки умовно вважається 2005 р. Саме тоді методичною радою НБ ЧНУ було прийняте рішення, у зв'язку з підготовкою до відзначення 85-річчя з дня заснування Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, започаткувати вихід нових науково-довідникових видань у серії «Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького». Відкрило серію бібліографічне видання «Показник праць, опублікованих у виданнях Черкаського державного педагогічного інституту (1941–1965 рр.)». Це дослідження інформує читачів про здобутки представників Черкаської вищої школи у науково-педагогічній, науково-дослідницькій діяльності.

На 2011 р. у зазначеній серії було надруковано 16 показників. Усі довідники відображають науковий доробок українських дослідників у науково-дослідній та науково-педагогічній діяльності, інформують науковий загал про досягнення й відкриття вчених у різних галузях людського знання. Так, були створені показники до ювілейних дат проф. О. Білого, проф. А. Гусака, проф. А. Морозова, проф. А. Чабана, проф. В. Гоцуляка, проф. Н. Тарасенкової, проф. С. Китової, доц. В. Мельниченка інших та директора НБ ЧНУ, доц. Г. Голиша. Окремо потрібно наголосити на показниках, які ознайомлюють читачів із біобібліографією ректорів Черкаського національного університету, серед яких Герой Радянського Союзу, проф. А. Тканко та член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, проф. А. Кузьмінський.

Структура вищезазначених покажчиків є традиційною для такого виду видань і складається з попереднього слова про вченого, основної частини (кілька розділів) та додатків. У розділі «Матеріали про вченого» зібрано й подано відомості про діяльність та життя учених з опублікованих джерел. Розділ «Список учнів, які захистили кандидатські дисертації» містить перелік авторефератів дисертацій учнів науковця. Розділи «Хронологічний покажчик друкованих праць» та «Рукописні роботи» містять перелік назв наукових робіт учених, які розташовані за хронологічним принципом. Для зручності користування покажчиками, у межах окремого року матеріал розміщено в алфавітному порядку. Завершують основну частину розділи «Видання за співредакцією» та «Видання за рецензуванням» учених, розділи, які додатково розкривають перед читачами багатогранність особистості та науковий доробок науковців. Додатковий матеріал у покажчиках представлено «Алфавітним покажчиком авторів та співавторів». Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено у відповідності з Державними стандартами України.

З метою інформаційного забезпечення навчального процесу студентів і при активній співпраці наукових працівників НБ ЧНУ з викладачами навчального Інституту історії і філософії було створено два бібліографічні покажчики. Перший – «Гендерні студії у фондах наукових бібліотек м. Черкас», розрахований на студентів-спеціалістів, які вивчають відповідний спецкурс, другий – «Історична література у фондах наукової бібліотеки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (1834–1949 рр.)», пропонується для забезпечення самостійної підготовки студентів I курсу з навчального курсу «Основи наукових досліджень». Останнє видання підготовлене і надруковане у ще одній започаткованій серії бібліографічних покажчиків – «Історична», яка покликана популяризувати фонди історичної літератури НБ ЧНУ.

З метою оперативного інформування співробітників та студентів університету про матеріали в мас-медійних і наукових виданнях, бібліотека започаткувала періодичне видання пресмоніторингового збірника «Відгомін: імідж ЧНУ ім. Б. Хмельницького в інформаційному просторі». Подана інформація згрупована за хронологічно-галузевим принципом. Під рубрикою «На шпальтах масової періодики» подано стислі анотації мате-

ріалів про університет, що вміщені на сторінках газет та медійних часописів. Наступна структурна частина видання дозволяє відстежити найбільш вагомні виступи викладачів, студентів університету у теле- та радіоефірі.

До 90-річчя з дня заснування Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (у 2011 р.) науковими працівниками бібліотеки підготовлено до друку бібліографічний покажчик «Вісник Черкаського університету ім. Б. Хмельницького. 1997–2007 рр. Вип. 1–101», в якому через розкриття змісту основного друкованого видання університету висвітлено здобутки науково-викладацького складу навчального закладу у різних напрямках наукового знання. Цей бібліографічний покажчик є логічним продовженням першого випуску видання серії «Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького».

У зв'язку із набуттям чинності (з 1 липня 2007 р.) нового національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи», який є базовим для системи стандартів, правил, методичних посібників зі складання бібліографічного опису, НБ ЧНУ перша серед бібліотек м. Черкас для аспірантів та наукових працівників Черкаського національного університету розробила і надрукувала два випуски методичного видання.

Відзначаючи успішне 5-річне функціонування на базі Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького спеціалізованої вченої ради К 73.053.01, НБ ЧНУ надрукувала «Анотований покажчик дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді К 73.053.01 Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького».

У 2009 р. НБ ЧНУ започаткувала третю серію видань – «Вчені України». Першим випуском став біобібліографічний покажчик присвячений визначному вченому-історичу України – доктору історичних наук, професору, провідному науковому співробітнику НАН України Олександру Івановичу Гуржію. Наступне видання містить відомості про науковий доробок українського археолога, історика, етнографа, фольклориста та українофіла кінця ХІХ–початку ХХ століття Хрисанфа Петровича Ящуржинського.

Таким чином, можемо констатувати, що одним з провідних напрямків роботи НБ ЧНУ є інформаційна діяльність з основним науково-довідниковим компонентом. У науковому доробку колективу – широкий спектр бібліографічних, методичних, довідкових, аналітичних та інформаційних матеріалів. Сьогодні НБ ЧНУ – сучасний бібліотечний заклад, що посідає достойне місце серед вузівських бібліотек і рівняється на кращі українські та зарубіжні бібліотеки вищих навчальних закладів.

СУЧАСНІ МУЗЕЙНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ

І. А. Куцак, ст. викладач; **К. Ф. Трохимук**, студентка
*Білоцерківський інститут економіки та управління
ВНЗ Університету «Україна», м. Біла Церква, Україна*

Музеї у сучасному суспільстві розглядаються як невід’ємна складова його соціокультурного простору. Музей, як специфічний, багатофункціональний соціокультурний механізм, спрямований на збереження історико-культурної спадщини, дослідження музейних пам’яток, разом з тим проводить значну науково-просвітницьку діяльність, здійснює експозиційну роботу

Місія сучасних музеїв полягає у тому, щоб зробити культурно-історичну спадщину невичерпним джерелом суспільного розвитку. Зростання ролі музеїв у соціокультурних процесах призвело до переосмислення концепції музею, удосконалення національних музейних мереж з метою активізації їх соціального впливу, розширення міжнародної співпраці в музейній сфері [1, с. 27].

Специфічною формою музейної комунікації виступає музейна експозиція, за допомогою якої відвідувач спілкується із музейним предметом. Комунікацію між музеєм і відвідувачем можна розділити на безпосередню та опосередковану. Важливо врахувати, і на цьому наголошував польський музеолог З. Странський, що музейна комунікація буде дієвою лише тоді, коли суспільство матиме широкий доступ до музейних колекцій та засвоїть їх.

Вирішення завдань сучасної музейної комунікації базується на міждисциплінарному підході і потребує залучення музезнавчих, педагогічних, соціологічних та психологічних методів дослідження.

Перед музеями стоять непрості завдання пошуку креативних форм музейної комунікації, і щоб заохотити сучасного відвідувача прийти до музею, з’являються проекти новаторського характеру.